

Legalizacja pobytu na podstawie związku małżeńskiego

Po zawarciu małżeństwa z obywatelką/obywatelem RP cudzoziemiec ma prawo ubiegać się o zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony. Jest ono wydawane na okres dwóch lat (z możliwością przedłużenia). Wniosek składa się w Urzędzie Wojewódzkim właściwym ze względu na miejsce zamieszkania.

Urząd nie może odmówić wydania zezwolenia wyłącznie z powodu nielegalnego pobytu małżonka w Polsce. Może natomiast odmówić legalizacji pobytu cudzoziemca ze względów bezpieczeństwa lub w sytuacji, gdy małżeństwo zostało zawarte w celu obejścia prawa (dla pozorów). Podczas prowadzenia procedury legalizacji pobytu cudzoziemca Urząd może sprawdzać, czy zawarte małżeństwo jest 'autentyczne'. Ma m.in. prawo do kontrolowania bez uprzedzenia, czy małżonkowie mieszkają razem.

Po trzech latach małżeństwa (w tym dwóch latach nieprzerwanego pobytu w Polsce na podstawie karty pobytu czasowego) cudzoziemiec może ubiegać się o pobyt stały - zezwolenie na osiedlenie się.

Po 3,5 latach małżeństwa cudzoziemiec ma też prawo ubiegać się o polskie obywatelstwo. Może to oznaczać konieczność rezygnacji z dotychczas posiadanego obywatelstwa.

Informacje na temat dokumentów potrzebnych do składania wniosków o te zezwolenia można znaleźć na stronie Wydziału Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego:

<http://bip.mazowieckie.pl/cmsws/page/?D;828>. Podane tam wymogi obowiązują na terytorium całego kraju.

Jako małżonek obywatela/obywatelki RP cudzoziemiec ma też podstawę do uzyskania polskiej wizy (to ważne, jeśli małżonkowie nie mieszkają w Polsce, a cudzoziemiec nie ubiega się o zgodę na pobyt w RP). Jego danych nie można natomiast wpisać do wykazu osób niepożądanych na terytorium RP.

Status prawny dzieci

Zgodnie z polskim prawem dziecko, którego co najmniej jedno z rodziców jest obywatelem RP, może uzyskać polskie obywatelstwo. Rodzice mają jednak prawo wyboru dla dziecka obywatelstwa drugiego z rodziców – wymaga to złożenia oświadczenia w Urzędzie Wojewódzkim w ciągu trzech miesięcy od urodzenia się dziecka.

W sytuacji, gdy rodzice dziecka nie są małżonkami, konieczne jest 'uznanie' dziecka przez ojca w ciągu roku od narodzenia dziecka. Wówczas, jeśli ojciec jest obywatelem RP, dziecko także posiada polskie obywatelstwo.

! UWAGA!

- Utrzymywanie stosunków seksualnych z osobą poniżej 15 roku życia jest w Polsce karalne więzieniem, nawet gdy osoba 15-letnia jest żoną czy mężem zgodnie z prawem lub zwyczajem kraju pochodzenia.

Gdy małżeństwo się nie układa

Polskie prawo przewiduje możliwość separacji małżonków lub pełnego rozwiązania małżeństwa – rozwód. Rozwód i separację orzeka okręgowy sąd rodzinny. Z prawnego punktu widzenia dopiero decyzja sądu o rozwodzie kończy małżeństwo. O rozwód/separację może wystąpić zarówno kobieta, jak mężczyzna.

Po rozwodzie małżonek-cudzoziemiec traci przywileje związane z faktem pozostawania w związku małżeńskim z obywatelem RP. Zachowuje przywileje, które nie wynikają bezpośrednio z faktu małżeństwa z obywatelem RP. Jeśli więc w czasie trwania małżeństwa cudzoziemiec uzyskał kartę stałego pobytu – po rozwodzie nie traci prawa

do pobytu w Polsce ani praw, które daje mu posiadanie tego statusu.

Jeżeli natomiast posiada kartę pobytu czasowego – posiada prawa wynikające z tego statusu do czasu wygaśnięcia ważności karty. Zgodnie z prawem karta może mu też być odebrana przed terminem ważności. Cudzoziemiec ma możliwość uzyskania kolejnej karty pobytu czasowego tylko wtedy, gdy przemawia za tym 'szczególnie ważny interes', jak mówi ustawa o cudzoziemcach. Ta możliwość dotyczy też sytuacji, gdy polska małżonka/małżonek cudzoziemca umiera.

Orzekając o rozwodzie, sąd decyduje o dalszych prawach i obowiązkach obojga małżonków, szczególnie wobec dzieci. Ustala, które z rodziców przejmuje opiekę nad dziećmi. Ustala też, jakie obowiązki finansowe ma względem dzieci drugi rodzic.

! UWAGA! – małżeństwa dla pozorów

- Zdarzają się w Polsce przypadki, gdy małżeństwa mieszane zawierane są dla pozorów. Zwykle chodzi o umożliwienie cudzoziemcowi legalizacji pobytu w Polsce, gdy inne możliwości nie wchodzą w grę. W ostatnich latach liczba takich małżeństw w Polsce znacznie wzrosła – co rozbudziło nieufność urzędów wobec mieszanych małżeństw.

Polskie prawo i administracja przywiązują dużą wagę do zwalczania procederu małżeństw dla pozorów. Niestety, w rezultacie kochające się i autentyczne małżeństwa mieszane doświadczają czasem traktowania, które jest nieprzyjemne. Przy okazji legalizacji pobytu cudzoziemca urzędnicy będą starali się zweryfikować, czy małżeństwo jest faktycznym związkiem małżonków.

Na podstawie przepisów:

Ustawa z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z dnia 24 lipca 2003 r.)
Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006r. Nr 234, poz. 1694 z późn. zm.)
Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U.z 2000 r. Nr 28, poz.353 z późn.zm.)
Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593 z późn.zm.)
Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 1964 nr 9 poz. 59)

Ślub w Polsce

Informator dla cudzoziemców

W Polsce, zgodnie z prawem, małżeństwo to dobrowolny związek jednej kobiety i jednego mężczyzny. Pozostawanie w związku małżeńskim z więcej niż jedną osobą jest niezgodne z prawem i karalne. Nie są możliwe małżeństwa osób tej samej płci.

Zgodnie z prawem, w związek małżeński z zasady może wstąpić osoba, która ukończyła 18 lat. Dotyczy to zarówno kobiet jak mężczyzn. Prawo akceptuje też małżeństwo kobiet, które ukończyły 16 lat życia, ale tylko wtedy, gdy z ważnych powodów wyrazi na to zgodę sąd opiekuńczy (zwykle, gdy kobieta spodziewa się dziecka).

Dokumenty potrzebne do ślubu

Do zawarcia małżeństwa w Polsce cudzoziemiec potrzebuje trzy dokumenty:

- Dokument tożsamości ze zdjęciem.
- Odpis aktu urodzenia (oraz przysięgłe tłumaczenie dokumentu na język polski)
- Zaświadczenie z kraju pochodzenia o zdolności do zawarcia związku małżeńskiego (oraz przysięgłe tłumaczenie tego dokumentu na język polski).

Ostatni z dokumentów poświadcza, że dana osoba może, zgodnie z prawem swojego kraju, wstąpić w związek małżeński (nie pozostaje w związku małżeńskim, nie jest ubezwłasnowolniona). Wydawany przez odpowiednik polskiego Urzędu Stanu Cywilnego, ten dokument zwykle przysparza najwięcej kłopotów. Niektóre kraje w ogóle nie wydają takich dokumentów.

Jeśli uzyskanie dokumentów z kraju pochodzenia jest niemożliwe, cudzoziemiec może wystąpić do polskiego sądu rodzinnego o zwolnienie z obowiązku ich przedstawienia w USC. Wtedy, do USC zamiast dokumentów należy dostarczyć decyzję sądu w tej sprawie.

Gdzie można wziąć ślub

Polskie prawo przewiduje, że małżeństwo można zawrzeć w Urzędzie Stanu Cywilnego (USC) lub w świątyni. Zgodnie z prawem, za legalne i wiążące uznawane są małżeństwa zawarte w kościołach: katolickim, prawosławnym, ewangelicko-augsburskim, ewangelicko-

reformowanym, ewangelicko-metodystycznym, chrześcijańsko-baptystów, Adwentystów Dnia Siódmego, kościoła polskokatolickiego, starokatolickiego mariawitów, zielonoświątkowego oraz w wyznaniowych gminach żydowskich. Małżeństwo zawarte w meczecie ma w Polsce charakter wyłącznie ceremonii religijnej – ale formalnie nie jest wiążące. Małżonkowie muzułmanie są więc zobowiązani dodatkowo wziąć ślub ‘cywilny’, w Urzędzie Stanu Cywilnego, aby małżeństwo było przez polskie prawo uznane za ważne.

Procedura

Pierwszym krokiem do zawarcia małżeństwa jest złożenie zapewnienia o zamiarze zawarcia ślubu (w USC lub świątyni). Wówczas narzeczeni składają komplet wymaganych dokumentów, wyznaczana jest też data ślubu. Zgodnie z prawem, ślub może odbyć się za miesiąc i jeden dzień od momentu złożenia dokumentów (choć kierownik USC może zgodzić się na ślub wcześniej – jeśli są ku temu ważne powody). Narzeczonej, który w momencie ustalania daty ślubu nie przebywa w Polsce, może złożyć swoje zapewnienie przed konsulem RP w innym kraju, jeszcze przed przyjazdem do Polski.

Jeśli narzeczonej/narzeczonej cudzoziemiec nie mówi po polsku, podczas składania zapewnienia o zamiarze zawarcia ślubu, oraz podczas ceremonii ślubnej, musi być obecny tłumacz przysięgły (z języka ojczystego cudzoziemca, lub z innego języka, którym cudzoziemiec się posługuje).

Obecność tłumacza jest też niezbędna, jeśli w języku polskim nie mówi świadek (do zawarcia małżeństwa w Polsce wymagana jest obecność dwojga świadków).

Po zawarciu małżeństwa małżonkowie otrzymują odpis AKTU MAŁŻEŃSTWA. Ten dokument potwierdza fakt zawarcia małżeństwa. Jest potrzebny do załatwiania wielu formalności związanych z regulacją statusu cudzoziemca-małżonka w Polsce, a także ustalania statusu prawnego dzieci.

Prawa małżonków obywateli RP

Jako małżonkowie obywatela/obywatelki RP, cudzoziemcy mają następujące prawa i przywileje:

- Możliwość legalizacji pobytu w RP
- Prawo do pracy bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę dla osób, które uzyskały zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony ze względu na małżeństwo z obywatelem RP;
- Prawo do prowadzenia działalności gospodarczej na zasadach dotyczących obywateli RP, gdy małżonkowie posiadają już zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony;
- Ułatwienia w nabywaniu nieruchomości po 5-letnim okresie pobytu w RP na podstawie karty stałego pobytu;
- Prawo do ubiegania się/otrzymania obywatelstwa polskiego.
- Małżonkowie-cudzoziemcy zyskują prawo do pomocy społecznej dopiero, gdy uzyskają zgodę na osiedlenie się, status rezydenta długoterminowego WE, gdy objęci są ochroną międzynarodową lub uzyskają polskie obywatelstwo.

Małżonkowie-cudzoziemcy, którzy zostali objęci w Polsce ochroną międzynarodową (statusem uchodźcy albo ochroną uzupełniającą) nie mają prawa do pomocy integracyjnej.

Zgodnie z polskim prawem, oboje małżonkowie mają w małżeństwie równe prawa i obowiązki.

Stowarzyszenie
Interwencji
Prawnej

PFM
POLSKIE FORUM
MIGRACYJNE

Informacja przygotowana przez Fundację Polskie Forum Migracyjne w ramach projektu „Centrum Informacyjne dla Cudzoziemców”.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz z budżetu Państwa.

Partnerzy projektu:

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
www.interwencjaprawna.pl

Wojewoda Mazowiecki
www.mazowieckie.pl

Polskie Forum Migracyjne
www.forummigracyjne.org

Za treść publikacji odpowiada Fundacja Polskie Forum Migracyjne. Poglądy w niej wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.